

A bírálóbizottság értékelése

Károly Krisztina doktori disszertációja jól illeszkedik azokba a szövegelméleti és kontrasztív szemantikai kutatásokba, amelyeknek célja a fordításelmélet, a szövegnyelvészet, a szemantika és a pragmatika alapvető fogalmainak, módszertani eszköztárának továbbfejlesztése, pontosítása. Munkájában a szerző széleskörűen támaszkodik a témakör gazdag irodalmára és az általa elvégzett empirikus korpuszvizsgálatok eredményeire, de nagy szerepet játszanak benne saját elgondolásai is. A fordításelmélet interdiszciplináris tudományterület, ezért előrehaladása nagymértékben függ a vele együttműködő diszciplínák körében végbemenő lépésektől. Tehát a fordítástudományi elméleteket állandóan adaptálni és módosítani kell. Ennek tükrében a jelölt disszertációja komoly és több tekintetben eredeti hozzájárulást jelent egy általános fordításelméleti modell megalkotásához, amely szükségszerűen bővíteni fogja az alkalmazott fordításkutatás arzenálját is.

A dolgozat a fordítás egyik legfontosabb jelenségére, a szövegkoherenciára összpontosít, és ezen belül azt a kérdést vizsgálja, hogy ennek létrehozásában történik-e változás az eredeti és a fordított szöveg között, vagyis létrejön-e „eltolódás”. A szerző globális válasza az, hogy igen, történik. Kimutatja azonban, hogy ez a válasz főként a kvalitatív elemzés eredménye, nem pedig a kvantitatív elemzése. A munka módszertana világos, megalapozott, és a legszigorúbb követelményeknek is eleget tesz. A szerző vizsgálódásai során metatudományos szinten reflektál saját munkájára és egyúttal értékeli is azt. Ugyanakkor az általa megalkotott modell nem csupán leírását adja bizonyos szövegkoherenciát eredményező jelenségeknek, hanem egy lehetséges koherenciaelemzési modellt is nyújt, amelynek jelentős alkalmazási haszna lehet a fordítástudományban. A szövegkoherencia mint a fordítás univerzális tulajdonsága a szerző egyik legérdekesebb következtetése, ugyanakkor a kognitív modell következetes alkalmazása további lehetőségeket rejt magában a szerző későbbi munkásságában.

Károly Krisztina munkája messzemenően eleget tesz a doktori disszertációkkal szemben támasztott követelményeknek. Jelentős új tudományos eredményeket mutat fel a szövegkoherencia kutatásában fordított szövegek esetén, módszertana példaértékűen szisztematikus, és értékes szintézisét adja a szövegkohézió és a szövegkoherencia vizsgálatában a nemzetközi szakirodalomban található eredményeknek és az ezekkel összhangban álló saját eredményeinek. A nyilvános vita során a jelölt megfelelően reagált a felmerült kérdésekre és megjegyzésekre. Az akadémiai doktori cím odaítélését a bizottság fenntartás nélkül támogatja és javasolja.